

Informácia o aktuálnej situácii šírenia afrického moru ošípaných, realizácii opatrení na zabránenie šíreniu a eradikáciu afrického moru ošípaných a stave znižovania denzity populácie diviaka

Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 436 z 21. júla 2021 v bode C.5. bolo uložené ministromi pôdohospodárstva a rozvoja vidieka mesačne predkladať na rokovanie vlády Slovenskej republiky Informáciu o aktuálnej situácii šírenia afrického moru ošípaných, realizácii opatrení na zabránenie šíreniu a eradikáciu afrického moru ošípaných a stave znižovania denzity populácie diviaka.

Dňa 19.10.2022 bol na Úrad vlády SR predložený materiál „Návrh na zmenu bodu C.5 z uznesenia vlády SR č. 436 z 21. júla 2021“, s návrhom uznesenia predkladať „Informáciu o aktuálnej situácii šírenia afrického moru ošípaných, realizácii opatrení na zabránenie šíreniu a eradikáciu afrického moru ošípaných a stave znižovania denzity populácie diviaka“ na rokovanie vlády SR raz štvrtročne. Uznesením vlády č.659/2022 bol tento návrh bez pripomienok schválený.

V boji proti šíreniu Afrického moru ošípaných (AMO) v rámci Slovenska bolo zo strany rezortu a Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky vykonaných množstvo opatrení a vydaných nariadení.

V rámci vyhlásenia mimoriadnej situácie bol vypracovaný:

- plán kontrol poľovných revírov so zameraním na kontrolu všetkých aktivít užívateľov poľovných revírov smerujúcich k zvýšenej intenzite lovu ako aj odstraňovaniu kadáverov. Počet kontrol, za uvedené 3 mesiace je znázornený v **Prílohe č. 1**

Za obdobie od 1.9.2022 do 30.11.2022 bolo vykonaných v poľových revíroch spolu 1065 kontrol. Z toho v oblasti bez obmedzení (biela zóna) počet vykonaných kontrol predstavoval 92, v nárazníkovej oblasti (modrá zóna) bol počet vykonaných kontrol 116, v oblasti výskytu AMO u diviakov (ružová zóna) bolo skontrolovaných 71 poľovných revírov a v oblasti výskytu AMO u domácich ošípaných (červená zóna) bol počet vykonaných kontrol 786.

- plán kontrol spracovateľských závodov bravčového mäsa so zameraním na výsledovateľnosť a vypracovanie „dodávateľskej“ mapy suroviny podľa výsledkov výsledovateľnosti bravčového mäsa určeného na spracovanie. V rámci plnenia tohto opatrenia boli zistené skutočné objemy a krajiny pôvodu mäsa.

Za obdobie od 1.9.2022 do 30.11.2022 bolo vykonaných celkom 1545 úradných kontrol s negatívnym výsledkom.

Prehľad pôvodu jatočných ošípaných zabitých na schválených bitúnkoch v SR za obdobie od 1.9.2022 do 30.11.2022

Pôvod jatočných ošípaných zabitých na bitúnku v SR	Počet jatočných ošípaných		
	IX	X	XI
mesiac			
Ošípané pochádzajúce z chovov zo SR z reštrikčného pásma I. + oblasti bez výskytu AMO	29 753	55 797	34 996
Ošípané pochádzajúce z chovov z reštrikčného pásma II. v SR	2 529	4 049	3 397
Ošípané pochádzajúce z chovov z reštrikčného pásma III. v SR	317	207	330
Spolu ošípané - ošípané z chovov zo SR (reštrikčné pásma I., II., III., + oblasti bez výskytu AMO)	32 599	60 053	38 723
Ošípané z iných členských štátov EU	13 756	11 253	10 703
Spolu všetky zabitú ošípané	46 355	71 306	49 426

Najviac zásielok bravčového mäsa za obdobie od 1.9.2022 do 30.11.2022 bolo dovezených z Českej republiky v počte 11 975 ks avšak najväčšie množstvo v objeme 7 232 401 kg bolo dovezené zo Španielska a v objeme 6 635 969 kg z Nemecka.

Z 12 štátov EÚ bolo za uvedené obdobie na Slovensko dovezených **37 725** zásielok v celkovom objeme **38 674 887** kg bravčového mäsa - **Príloha č. 2**

- plán kontrol na „hranici“ s PL a CZ so zameraním sa na kontrolu pôvodu bravčového mäsa, testovanie na AMO s cieľom odhaliť, identifikovať zdroj a zamedziť dovozu bravčového mäsa zo zóny II a III z členských krajín EÚ kde je identifikovaná nákaza AMO.

Regionálne veterinárne a potravinové správy Slovenskej republiky od 1.9.2022 do 30.11.2022 odobrali 811 úradných vzoriek bravčového mäsa z iných členských štátov s výskytom AMO (Poľsko, Nemecko, Maďarsko). Všetky úradné vzorky boli analyzované PCR metódou na prítomnosť vírusu AMO na Veterinárnom ústave Zvolen.

Výsledok všetkých analýz na prítomnosť vírusu AMO bol negatívny.

Od prvého potvrdeného výskytu Afrického moru na Slovensku od 25.7.2019 do 30.11.2022 bol výskyt AMO u domácich ošípaných potvrdený v 43 chovoch a v prípade uhynutej či ulovenej diviacej zveri bolo potvrdených 4 156 pozitívnych prípadov. Najväčšou hrozbou zostávajú pre nás naďalej okolité štáty Maďarsko, Poľsko a Ukrajina. Dňa 2.12.2022 bol prvý potvrdený pozitívny prípad u diviacej zveri zaznamenaný aj v Českej republike, v okrese Liberec, kam prenikol z Poľska.

Monitoring AMO u diviakov v Slovenskej republike k 30.11.2022 na detekciu vírusu a protilátok znázorňuje **Príloha č.3**. Usporiadanie okresov do zón sa od leta nemenilo a sú označené ružovou farbou.

V zmysle vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/605, ktorým sa stanovujú osobitné opatrenia na kontrolu afrického moru ošípaných ako aj v zmysle vykonávacích nariadení, ktorými sa mení príloha I uvedeného nariadenia je možné vykonať zmeny z oblasti III. do oblasti II. po uplynutí 12 mesiacov. V určitých situáciách sa za dodržania striktné predpísaných podmienok môže toto obdobie skrátiť na 3 mesiace.

Všetky oblasti ohľadom výskytu AMO na Slovensku znázorňuje **Príloha č.4**. Pozitívom je, že okres Trebišov, kde bol u domácich ošípaných potvrdený prvý pozitívny prípad AMO, prešiel z červenej oblasti III. opäť do oblasti ružovej II.

V prípade zmeny oblasti III. do oblasti II. (zmena červenej na ružovú), nie je možné z týchto oblastí získať bielu oblasť bez výskytu AMO z dôvodu, že na Slovensku je takmer polovica územia v reštrikčnom pásme II (ružová oblasť- diviacia zver).

V tomto roku bolo zaznamenaných 5 prípadov výskytu AMO u domácich ošípaných. Posledný potvrdený prípad bol dňa 26.7.2022 v okrese Michalovce, kde bol nariadená depopulácia 62 ks ošípaných.

Prioritou je chrániť veľkochovy a domáce chovy ošípaných, ktorých populácia každoročne výrazne klesá a k 30.11.2022 sú stavy ošípaných na úrovni 417 053 ks. Najviac úsilia v boji proti Africkému moru ošípaných musíme vyvinúť práve v juhozápadnej časti Slovenska, kde sú najväčšie produkčné chovy ošípaných.

Informácia o vykonanom love a úhyne diviačej zveri za poľovnícku sezónu 2022/2023 so stavom k 30.11.2022

Od začiatku poľovníckej sezóny 2022/23, t.j. od 1.3.2022 je na Slovensku ulovených 38 878 ks diviačej zveri. Mesačný prehľad uvádzame v nasledovnej tabuľke:

mesiac	lov
marec	1 818
apríl	2 989
máj	4 447
jún	4 247
júl	5 849
august	5 153
september	3 846
október	4 237
november	6 292
Spolu k 30.11.2022	38 878

Pre porovnanie uvádzame lov k adekvátnemu obdobiu zo štyroch predchádzajúcich rokov:

Spolu k 30.11.2021 poľ sezóna 2021	52 573
Spolu k 30.11.2020 poľ sezóna 2020	44 915
Spolu k 30.11.2019 poľ sezóna 2019	54 373
Spolu k 30.11.2018 poľ sezóna 2018	40 030

Zdôvodnenie odlovu v aktuálnej sezóne proti predchádzajúcej

V tabuľke uvádzame prehľad o love k 30.11.2022 v porovnaní so stavom k 30.11.2021. Modrou farbou sú zvýraznené kraje, v ktorých doteraz AMO zaznamenaný nebol, resp. bol zaznamenaný len na malej časti územia kraja. Pozitívne bolo, že doteraz sa práve v týchto krajoch lovilo omnoho viac diviakov ako v uplynulej poľovníckej sezóne. Teraz už za sledované obdobie je lov v týchto krajoch menší ako vo vlaňajšej poľovníckej sezóne. Pravdepodobne je to ovplyvnené zvýšeným lovom v predchádzajúcich rokoch a začiatkom tejto sezóny. Pozitívom môže byť to, že sa nám darí znižovať aj na tomto území denzitu diviačej zveri na požadovanú úroveň a to 0,5 diviaka na km².

kraj	lov k 30.11.2021	lov k 30.11.2022	rozdiel
Bratislava	3 246	3 289	+ 43
Trnava	3 104	3 598	+ 494
Nitra	7 584	7 147	- 437
Trenčín	10 699	9 068	-1 631
Žilina	6 921	3 903	-3 018
Spolu	31 554	27 005	-4 549
Banská Bystrica	11 930	8 109	-3 821
Prešov	6 120	2 605	-3 515
Košice	2 519	907	-1612
VLM	450	252	-198
Spolu	52 573	38 878	-13 695

V uvedených krajoch sa lov diviačej zveri oproti uplynulej poľovníckej sezóne **znižil o 4 549 ks**.

Vývoj úhynov

Prehľad o výške úhynov za posledné roky je uvedený z poľovníckej štatistiky.

Poľovnícka sezóna	Úhyn v ks
2018/19	976
2019/20	1 576
2020/21	2 650
2021/22	4 505
2022/23 k 30.11.	895

Celková bilancia lovu a úhynov za posledných 5 rokov za rovnaké obdobie:

	lov	úhyn	spolu
Spolu k 30.11.2022	38 878	895	39 773
Spolu k 30.11.2021	52 573	3 375	55 948
Spolu k 30.11.2020	44 915	1 073	45 988
Spolu k 30.11.2019	54 373	942	55 315
Spolu k 30.11.2018	40 030	Údaj sa nezisťoval	40 030

Celková bilancia lovu a úhynov za od roku 2018 za celé územie Slovenskej republiky:

	lov	úhyn	spolu
Poľovnícka sezóna 2021/22	72 116	4 505	76 621
Poľovnícka sezóna 2020/21	59 656	2 650	62 306
Poľovnícka sezóna 2019/20	74 947	1576	76 523
Poľovnícka sezóna 2018/19	59 253	976	60 229

Tabuľka o love diviačej zveri k 30.11.2022 podľa krajov tvorí prílohu **Prílohu č. 5** tejto informácie.